

DDV pri prodaji oz. nakupu poslovnih deležev

20. davčna konferenca
24.1.2020

Mojca Bartol Lesar
PricewaterhouseCoopers Svetovanje d.o.o.

- **Share deal vs. Asset deal**
- **Ekonomska dejavnost**
  - Holding družbe – davčni zavezanci?
  - Prodaja deleža kot ekonomska dejavnost
  - Kraj obdavčitve
  - Oprostitev
- **Odbitek DDV**

1. Share deal in Asset deal

Pridobitev lastništva nad ciljnim podjetjem:

- **Asset deal:** pridobitev ciljnega podjetja kot skupka premoženjskih pravic (sredstev družbe), ali
- **Share deal:** pridobitev poslovnega deleža v družbi, ki je nosilka ciljnega podjetja.

Prevzemnik kot dober gospodar opravi skrbni pregled poslovanja – due diligence.

1. Share deal in Asset deal

- Asset deal: ni predmet obdavčitve z DDV, če je izpolnjen 10. člen ZDDV-1 : „Pri prenosu podjetja ali dela podjetja na drugega davčnega zavezanca, ne glede na to, ali gre za odplačni ali neodplačni prenos ali kot vložek v podjetje, šteje, da dobava blaga ni bila opravljena.“
- Kaj je poslovni delež (»share«)?
  - Pravni pojem, ki označuje skupnost pravic in obveznosti, ki jih ima družbenik na podlagi njegovega vložka.
  - Direktiva o DDV - vsebovan v 135/1/f členu o davčnih oprostitvah pod oznako „transakcije, vključno s posredovanjem, [...], z delnicami, deleži v družbah ali združenjih.“
- Ne pride do transakcije - imetništvo deleža („holding of shares“).

2. Ekonomska dejavnost

- **C-60/90, Polysar:**
  - Zgolj nakup in imetništvo deleža s strani holding družbe, ki je sicer ekonomsko neaktivna, ne predstavlja ekonomske dejavnosti v smislu Direktive o DDV.
  - Če finančni holding pridobiva druga podjetja, to *„ne predstavlja izkoriščanja premoženja za namene trajnega doseganja dohodka [...], ker je dividenda, ki jo prejme, zgolj rezultat lastništva tega premoženja.“*
- **C-142/99, Floridienne SA:**
  - Plačila dividend ne moremo razumeti kot plačilo za morebitno »storitev« dajanja lastniškega kapitala.
- Za ekonomsko dejavnost tudi ne gre v primeru, ko osebna družba za plačilo prispevka v gotovini sprejme družbenika (C-442/01, KapHag), niti ne v primeru izdaje delnic zaradi zbiranja kapitala (C-465/03, Kretztechnik).

2. Ekonomska dejavnost

- **C-155/94, Wellcome Trust:** ker zgolj imetništvo deležev (*»holding of shares«*) ni ekonomska dejavnost, „*mora enako veljati za prodajo le-teh.*“

Zaključek:

- Po ustaljeni sodni praksi SEU načeloma imetništvo in prodaja deležev ni ekonomska dejavnost.
- Vendar: prodaja poslovnega deleža vseeno v določenih primerih lahko predstavlja ekonomsko dejavnost davčnega zavezanca.

3. Transakcije z deleži - ekonomska dejavnost

1. Prodaja deležev kot komercialna aktivnost

- **SEU (Polysar, Wellcome Trust, Harnas & Helm, EDM):** Prodajanje deležev lahko predstavlja ekonomsko dejavnost, če gre pri tem za komercialno aktivnost („*commercial share-dealing activity*“)
  - Profesionalni prodajalec deležev (in s tem davčni zavezanec, ki opravlja ekonomsko dejavnost) bil tisti, ki bi se osredotočal na kapitalske dobičke iz ponavljajočih se nakupov in prodaj deležev, medtem ko bi se nekomercialni investitor osredotočil na prejem dividend (AG Lenz, C-155/94, Wellcome Trust).
  - Frekvenca – ponavljajoče transakcije (AG Van Gerven, C-60/90, Polysar)

3. Transakcije z deleži - ekonomska dejavnost

2. Aktivne holding družbe, ki opravljajo storitve upravljanja

- **C-60/90, Polysar:** drugače, če je holding družba neposredno ali posredno udeležena v upravljanju hčerinskih družb (*„to secure a direct or indirect involvement in the management of the companies“*)
- **C-142/99, Floridienne in Berginvest, ter 102/00, Welthgrove BV:** za obdavčljive storitve upravljanja gre takrat, ko gre po vsebini za opravljanje transakcij, ki so predmet DDV (računovodske, IT in administrativne storitve).

⇒

- Če holding družba opravlja take storitve hčerinski družbi, opravlja ekonomsko dejavnost in je davčni zavezanec

3. Transakcije z deleži - ekonomska dejavnost

3. Prodaja deležev kot neposredna, trajna in nujna razširitev drugih obdavčljivih transakcij

- **C-29/08, SKF**
  - Odsvojitev, ki jo je matična družba izvedla zaradi prestrukturiranja skupine družb, je mogoče šteti za transakcijo, katere predmet je trajno doseganje dohodka iz dejavnosti, ki presegajo okvir zgolj prodaje.
  - Ta transakcija pomeni neposredno vez z organizacijo dejavnosti, ki jo opravlja skupina in je tako neposredna, trajna in nujna razširitev obdavčljive dejavnosti davčnega zavezanca. Ta transakcija zato spada na področje uporabe DDV..

4. Holding družbe

- Literatura navaja 4 vrste holding družb z vidika DDV:
  1. Udeležbeni holding (*Beteiligungsholding*)
  2. Mešani holding (*gemischte Holding*)
  3. Upravljavski holding (*geschäftsleitende Holding*)
  4. Operativni holding (*operative Holding*)

4. Kraj obdavčitve

- B2B: kraj obdavčitve se določi po 44. členu Direktive oz. 1. odst. 25. člena ZDDV-1: **po sedežu prejemnika**
- B2C:
  - **Sedež prodajalca**, če gre za kupca iz EU (45. člen Direktive o DDV oz. 2. odst. 25. člena ZDDV-1).
  - **Sedež kupca**, če je izven EU (59. člen Direktive o DDV oz. 30.d člen ZDDV-1).

5. Oprostitev

- 135/1/f člen Direktive - storitve transakcij z delnicami oz. deleži so oproščene DDV.
  - 4.e točka 44. člena ZDDV-1
- **C-29/08, SKF:**
  - izraz „*transakcije [...] z delnicami [...]*“ je dovolj širok, da ni omejen na poklicno trgovanje z vrednostnimi papirji. V okvir oprostitve pa niso vključene druge pomožne aktivnosti.
  - Izraz zato zajema transakcije, ki lahko ustvarijo, spremenijo ali na podlagi katerih lahko ugasnejo pravice in obveznosti strank v zvezi z vrednostnimi papirji (spremenijo pravni in finančni položaj med strankami)
  - Upravne, materialne in tehnične storitve ter finančno informiranje, ki ne spreminjajo pravnega in finančnega položaja med strankami, zato niso zajeti z oprostitvijo
- 136/1/f člen Direktive - omogoča državam članicam, da **dovolijo izbiri obdavčitve** v zvezi z določenimi sicer oproščenimi transakcijami!! (ohranjen odbitek DDV!)

6. Odbitek DDV

- Odbiten je le tisti vstopni DDV, ki je v povezavi z ekonomsko dejavnostjo zavezanca.
- Če investicijskim blagom, uporabljenim za poslovne in zasebne namene, DZ ravna kot s poslovnimi sredstvi podjetja, je vstopni DDV, ki ga mora plačati za pridobitev tega blaga, načeloma v celoti in takoj odbiten, mora pa kasneje zasebno rabo obdavčiti po pravilih o neposlovni rabi (C-434/03, Charles in Charles Tijmens).
- Če zavezanec za vstopno transakcijo določi, da spada v njegovo neekonomsko sfero, **te odločitve kasneje ni več mogoče spremeniti** – v zvezi z v zasebno premoženje vključenim delom ne more nastati pravica do odbitka (C-460/07, Sandra Puffer).
  - „Zaradi poznejše uporabe za poslovne namene dela blaga, vključenega v zasebno premoženje, ne more nastati pravica do odbitka, saj je nastanek pravice do odbitka vezan na trenutek nastanka obveznosti za obračun odbitnega davka. Kakor je poudarila generalna pravobranilka, v Direktivi ni določenega nobenega takšnega mehanizma popravkov.“

6. Odbitek DDV

- Za nakupe, ki sodijo v ekonomsko sfero, pa mora zavezanec nadalje preučiti, ali so namenjeni obdavčenim (ki dovoljujejo pravico do odbitka) ali oproščenim transakcijam.
  - Ali gre za oprostitev, ki dovoljuje pravico do odbitka ali ne.
- **C-437/06, Securenta:** ko davčni zavezanec hkrati izvaja ekonomske dejavnosti, bodisi obdavčene bodisi oproščene, in neekonomske dejavnosti - določitev metod in meril razdelitve zneskov vstopnega DDV je predmet diskrecijske pravice držav.
- **C-108/14, Larentia + Minerva:** pravila iz Direktive o odbitnem deležu se nanašajo le na ekonomske dejavnosti.
- V skladu z ZDDV-1 davčni zavezanec uporablja naslednje metode:
  - Odbitek po dejanskih podatkih;
  - Odbitek na podlagi odbitnega deleža in
  - Odbitek na podlagi dveh ali več odbitnih deležev, ločeno po področjih dejavnosti

6. Odbitek DDV

Odbitek DDV pri prodajalcu deleža

- Polysar - prodaja deleža ni predmet DDV - družbe, ki zgolj kupujejo in prodajajo deleže, niso upravičene odbiti DDV od morebitnih stroškov storitev.
- Če prodaja spada v ekonomsko sfero zavezanca - predstavlja oproščeno transakcijo:
  - Vstopni DDV ni odbiten (neprava oprostitvev; uporabijo se splošna pravila o odbitku)
  - Odbitek je, če je naročnik izven EU!!!
    - točka c) 2 odst. 63. člena ZDDV-1.
  - sodba SKF: pod določenimi pogoji je odbitek možen tudi pri transakcijah z deleži, ki predstavljajo nepravo oprostitvev.

6. Odbitek DDV

C-29/08, SKF

- SKF je matična družba industrijske skupine. Dejavno sodeluje pri upravljanju svojih hčerinskih družb.
- Namerava prestrukturirati svojo skupino in v tem okviru prodati dejavnost ene od hčerinskih družb z odsvojitvijo vseh njenih delnic. Poleg tega bo odsvojila 26,5-odstotni delež v drugi družbi.
- Namen teh odsvojitvev je zbrati sredstva za financiranje drugih dejavnosti skupine.
- Uporabi storitve s področja vrednotenja vrednostnih papirjev, pomoči pri pogajanjih in specializiranega pravnega svetovanja za pisanje pogodb - vprašanje odbitka DDV od takih storitev.

SEU:

- Odsvojitve delnic, ki je oproščena DDV, ne daje pravice do odbitka.
- A ta razlaga je utemeljena le, če se ugotovi **neposredna in takojšnja povezava med pridobljenimi storitvami**, ki so vstopne transakcije, in **oproščeno izstopno transakcijo odsvojitve delnic**.

6. Odbitek DDV

- Če pa povezave ni in je strošek vstopnih transakcij vključen v ceno proizvodov SKF, bi moral biti priznan odbitek DDV.
- Odločitev: pravica do odbitka plačanega vstopnega DDV za storitve, opravljene v zvezi z odsvojitvijo delnic - če obstaja **neposredna in takojšnja povezava med stroški, povezanimi z vstopnimi transakcijami, in vsemi gospodarskimi dejavnostmi davčnega zavezanca.**
- Naloga predložitvenega sodišča pa je, da ugotovi, ali je nastale stroške mogoče vključiti v ceno prodanih delnic ali pa so le sestavni del cene transakcij v zvezi z gospodarskimi dejavnostmi davčnega zavezanca.
- Stroški, ki jih ni mogoče neposredno pripisati prodaji deleža:
  - splošne analize, priprave dokumentov, vrednotenje udeležb za namene letnega poročila matične družbe, stroški v zvezi s prestrukturiranjem.
- Stroški, ki jih je mogoče neposredno pripisati prodaji deleža:
  - Svetovanje za prodajo, sestava pogodbe, stroški notarja.

6. Odbitek DDV

C-502/17, C&D Acquisition ApS

- Primer neuspele prodaje delnic – nastali so stroški DD pregleda.
- Transakcija prodaje delnic lahko spada na področje uporabe DDV načeloma samo, če je neposreden in izključni razlog za to transakcijo obdavčljiva ekonomska dejavnost zadevne matične družbe oziroma je ta transakcija neposredna, trajna in nujna razširitev te dejavnosti.
- SEU je ugotovil, da je bil cilj prodaje delnic uporaba izkupička od te prodaje za poravnavo dolgov. Zato ta prodaja ni transakcija, katere predmet je trajno doseganje dohodka iz dejavnosti, ki presegajo okvir zgolj prodaje delnic.

6. Odbitek DDV

Odbitek DDV pri kupcu deleža

- **C-16/00, Cibo Participations:** transakcijski stroški, ki nastanejo pridobitelju deleža, sodijo med njegove splošne stroške in so zato v neposredni povezavi z njegovo dejavnostjo kot tako. To dejavnost pa je treba nadalje analizirati.
- Mešani holding: odbitek DDV od stroškov nakupa deleža le v primernem razmerju.
- Poseben primer predstavljajo holding družbe, ki pridobivajo deleže in opravljajo obdavčljive storitve **vsem hčerinskim družbam**.
C-108/414, C-109/14, Larentia + Minerva: možen odbitek DDV od vstopnih stroškov v zvezi s pridobitvijo deleža v celoti.
  - *Ob upoštevanju tega se [...] stroški v zvezi s pridobitvijo deležev v hčerinskih družbah, ki jih ima holdinška družba, ki sodeluje pri njihovem upravljanju in v ta namen opravlja gospodarsko dejavnost, [...], pripišejo gospodarski dejavnosti te družbe in DDV, obračunan pri teh stroških, je v celoti predmet odbitka [...].*

6. Odbitek DDV

C-249/17, Ryanair

- Tudi pripravljalne dejavnosti štejejo za gospodarske dejavnosti - objektivno izkazan namen.
- Pravica do odbitka, ko enkrat nastane, je pridobljena, tudi če načrtovana gospodarska dejavnost pozneje ni bila izvedena.
- Družba, **ki namerava pridobiti vse delnice neke druge družbe** zaradi izvajanja gospodarske dejavnosti, in sicer opravljanja storitev **upravljanja**, ki so obdavčene z DDV, **pravico do odbitka vstopnega DDV za izdatke v zvezi z opravljanjem storitev svetovanja**, ki so nastali v okviru prevzemne ponudbe, v celoti, **tudi če se je izkazalo, da ta gospodarska dejavnost na koncu ni bila izvedena**, če ti izdatki izvirajo izključno iz načrtovane gospodarske dejavnosti.
- Ker je Ryanair nameraval opravljati ekonomsko dejavnost prevzeti družbi šteje, da so stroški transakcije nastali v ta namen.

6. Odbitek DDV

- Do kolikšne mere je potrebno promet iz »*share deal*« transakcij upoštevati v formuli za izračun odbitnega deleža?
- Oproščene prodaje povečujejo imenovalec in s tem znižujejo odbitni delež.
- Transakcije, ki so izven sistema DDV, v skladu s sodno prakso SEU ne sodijo v imenovalec.
- 103. člen PZDDV - v formulo se ne vključujejo priložnostne finančne transakcije.
- Direktiva pojma priložnostna transakcija ne opredeli.
  - C-174/08, NCC: gospodarske dejavnosti ni mogoče šteti za »priložnostne«, če gre za neposredno, trajno in nujno razširitev obdavčljive dejavnosti podjetja ali če vključuje znatno uporabo blaga in storitev, ki so predmet DDV.

- Pridobitev, imetništvo in prodaja deležev načeloma ne pomenijo gospodarskih dejavnosti v smislu DDV.
  - Ni pravice do odbitka; se ne zajame v formulo za odbitni delež.
- »Share deal« lahko predstavlja obdavčljivo dejavnost, kadar gre za komercialno dejavnost, ali pa za neposredno in nujno razširitev siceršnje ekonomske dejavnosti.
  - =oproščena transakcija, ki (načeloma) ne dovoljuje odbitka vstopnega DDV.
  - Uporabijo se splošna pravila o odbitku – formula za odbitni delež (ne, če so priložnostne)
  - Če ni neposredne povezave med vstopnim DDV od transakcijskih stroškov in oproščenim share dealom, se vstopni DDV lahko odbije kot splošni strošek celotne dejavnosti v skladu s splošnimi pravili o odbitku (sodba SKF).
  - Pri nakupu odbitek možen, če bo holding hčerinski družbi opravljal obdavčljive storitve. Tudi, če nakup ni uspel (sodba Larentia+Minerva; Ryanair).

Hvala za pozornost!